

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ЕКОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра економіки природокористування

„Затверджено”
Проректор з навчально-методичної роботи
_____ В.М. Хохлов
“ ” _____ 2017 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ОСНОВИ РАЦІОНАЛЬНОГО ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ

спеціальність 242 «Туризм»
факультет Еколого-економічний

2017–2018 навчальний рік

Робоча програма дисципліни Основи раціонального природокористування для студентів за спеціальністю 242«Туризм».

Розробники:

Бунякова Юлія Ярославна, к.геогр.н., доц. кафедри економіки природокористування

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри

Економіки природокористування

Протокол від „___” _____ 20__ року № ____

Завідувач кафедри _____ (Губанова О.Р.)

Затверджено методичною комісією факультету

Протокол від „___” _____ 20__ року № ____

Декан еколого-економічного факультету ОДЕКУ

_____ (Владимирова О.Г.)

Перелік скорочень

ЗМ-Л1 – лекційний змістовний модуль № 1
ЗМ-Л2 – лекційний змістовний модуль № 2
ЗМ-ІЗ – змістовний модуль індивідуального завдання
ПЛЗ – підготовка до лекційних занять
ППЗ – підготовка до практичних занять
ПМКР – підготовка до модульної контрольної роботи
ПУОП – підготовка до усного опитування
ПЗКР – підготовка до залікової контрольної роботи
УО – усне опитування
ВЛМ – вивчення тем лекційного модуля
СРС – самостійна робота студентів
НДРС – науково-дослідна робота студентів
ДЗ – домашнє завдання
ПДЗ– підготовка домашнього завдання
ПЗДЗ– підготовка до заліку домашнього завдання
ПДП–підготовка доповіді і презентації
ЗКР – залікова контрольна робота
ПДЗ– підготовка домашнього завдання
ПЗДЗ– підготовка до заліку домашнього завдання
ПДП–підготовка доповіді і презентації
ПЗ – підготовка до заліку

Опис навчальної дисципліни «Основи раціонального природокористування»

Найменування показників	Спеціальність, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів ECTS – 4	Спеціальність: <u>242 «Туризм»</u>	вибіркова	
Змістовних модулів: 4 теоретичних – 2 практичних – 2		Рік підготовки	
		1-й	-
		Семестр	
		2-й	-
Індивідуальне завдання Денна форма – <u>домашнє завдання (1)</u> Загальна кількість годин – 120	рівень: в.о. <u>бакалавр</u>	Лекції	
		30 год.	-
		Практичні, семінарські	
		15	-
		Лабораторні	
		-	-
		Самостійна робота (в т.ч. індив.)	
		75 год.	
		Індивідуальні завдання	
		4	
		Вид контролю	
		залік	

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

Для денної форми навчання – 37% до 63%

Мета та завдання навчальної дисципліни

Дисципліна «Основи раціонального природокористування» належить до циклу дисциплін природничо-наукової та загально-економічної підготовки бакалаврів по спеціальності 242 «Туризм».

Метою вивчення дисципліни «Основи раціонального природокористування» є формування знань, умінь і навиків щодо вивчення еколого-економічних аспектів та проблем раціонального природокористування.

Загальний обсяг навчального часу, що випадає на вивчення дисципліни «Основи раціонального природокористування» дорівнює годин (30–лекції, 15–практичних занять, 75–самостійна робота студентів та 4 кредитів ECTS).

В структурно-логічній схемі освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів за спеціальністю 242 «Туризм», вивчення дисципліни «Основи раціонального природокористування» базується на знаннях, отриманих з курсів «Основи екології».

Базові складові дисципліни:

- вивчення та аналіз теоретичних основ природокористування;
- визначення місця і ролі економічних аспектів в раціональному природокористуванні.

У результаті вивчення дисципліни студент отримує наступні знання та вміння:

знання:

- базові положення природокористування;
- природні ресурси і принципи їх класифікації;
- види природних ресурсів і проблема їх використання;
- основні закони природокористування;
- принципи управління природними системами;
- природокористування в контексті сталого розвитку;
- основні шляхи екологізації природокористування;
- економічна оцінка природних ресурсів;
- формування попиту, пропозицій та ціни на природні ресурси;
- оцінка збитків від забруднення навколишнього середовища;
- ефективність природокористування.

вміння:

- використовувати економічні важелі раціонального природокористування;
- розраховувати рентну плату за використання природних ресурсів.

компетенції:

- застосовувати знання законів природокористування і принципів управління природними системами в контексті сталого розвитку;
- здатність запропоновувати основні шляхи екологізації природокористування.

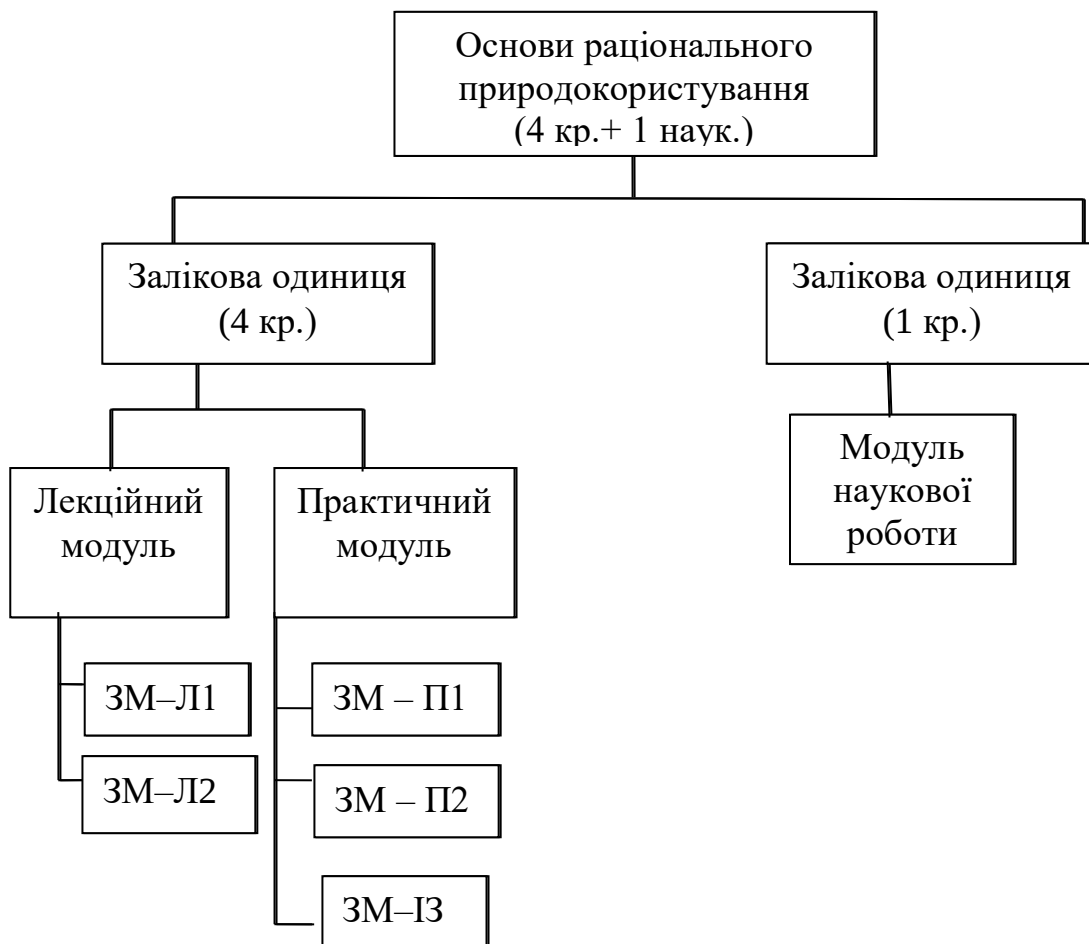
Схема навчальної дисципліни

Дисципліна містить навчальний курс загальним обсягом 120 годин, індивідуальне завдання міститься у практичному модулі.

ВСТУП ТА СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Основи раціонального природокористування»
належить до циклу дисциплін природничо-наукової та загально-економічної підготовки.
Структура дисципліни побудована згідно із затвердженим навчальним планом.

Загальна структура навчальної дисципліни
(навчальний курс складає 120 годин)

Види контролю поточних та залишкових знань по окремих модулях дисципліни:

Лекційний – усне опитування (УО), контрольні роботи (КР).

Практичний – усне опитування (УО), підготовка доповіді і презентації (ПДП), контрольна робота (КР).

Програма лекційних модулів

Змістовн і модулі	Назва змістовного модуля	Назви тем	Денна форма				Заочна форма			
			Кіл-сть аудитор них годин	Кіл-сть годин СРС	Форми завдань на СРС	Форми поточного контролю СРС	Кіл-сть аудиторних годин	Кіл-сть годин СРС	Форми завдань на СРС	Форми поточного контролю СРС
ЗМ-Л1	Теоретичні основи природокористування	1. Вступ. Мета, завдання і структура дисципліни. Практична значимість дисципліни і її зв'язок з іншими дисциплінами. Забезпечення дисципліни літературою, підручниками, методичними вказівками.	1	1	Підготовка до лекційних занять	УО				
		2. Базові положення природокористування	4	2 2						
		3. Природні ресурси і принципи їх класифікації	4	2 2	Самостійне вивчення теми					
		4. Види природних ресурсів і проблема їх використання	4	2 2						
		5. Основні закони природокористування	3	2 2	Підготовка до контрольної роботи					
		6. Принципи управління природними системами	2	2 2						
		7. Природокористування в контексті сталого розвитку	2	1 2						
		8. Основні шляхи екологізації природокористування	2	1 2						

ЗМ-Л2	Економічні аспекти природокористування	9. Економічна оцінка природних ресурсів	2	1 3	Підготовка до лекційних занять	УО					
		10. Формування попиту, пропозицій та ціни на природні ресурси	2	1 3							
		11. Оцінка збитків від забруднення навколишнього середовища	2	2 3	Самостійне вивчення теми						
		12. Ефективність природокористування	2	2 3			Підготовка до контрольної роботи	КР-2			
Підготовка до Залікової КР				5		ЗКР					
Разом			30	50							

У результаті вивчення лекційних модулів студенти повинні надбати знання:

ЗМ-Л1:

Базові положення природокористування. Природні ресурси і принципи їх класифікації. Природні ресурси і проблема їх використання. Основні закони природокористування. Принципи управління природними системами. Природокористування в контексті сталого розвитку. Основні шляхи екологізації природокористування.

Змістовний модуль забезпечений:

1. Реймерс Н.Ф. Экология: теории, законы, правила, принципы и гипотезы. - М.: Россия молодая, 1994. - 367 с.
2. Реймерс Н.Ф. Природопользование. Словарь-справочник. - М.: Мысль, 1990. - 639 с.
3. Сафранов Т.А., Губанова О.Р., Лукашов Д.В. Еколого-економічні основи природокористування. Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. – Одеса, 2013. – 302 с.
4. Глухов В.В., Лисочкина Т.В., Некрасова Т.П. Экономические основы экологии: Учебник. – СПб.: Спец. литература, 1995. – 280 с.

ЗМ-Л2

Економічна оцінка природних ресурсів. Формування попиту, пропозицій та ціни на природні ресурси. Оцінка збитків від забруднення навколишнього середовища. Ефективність природокористування.

Змістовний модуль забезпечений:

1. Сафранов Т.А., Губанова О.Р., Лукашов Д.В. Еколого-економічні основи природокористування. Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. – Одеса, 2013. – 302 с.
2. Глухов В.В., Лисочкина Т.В., Некрасова Т.П. Экономические основы экологии: Учебник. – СПб.: Спец. литература, 1995. – 280 с.

Програма практичного модуля

Змістовні модулі	Теми	Денна форма				Заочна форма			
		Кіл-сть аудиторних годин	Кіл-сть годин СРС	Форми завдань на СРС	Форми поточного контролю СРС	Кіл-сть аудиторних годин	Кіл-сть годин СРС	Форми завдань на СРС	Форми поточного контролю СРС
ЗМ-П1	1. Економічні важелі раціонального природокористування	6	4	Підготовка до УО	УО				
ЗМ-П2	2. Розрахунок рентної плати за використання природних ресурсів	9	6	Підготовка до УО Підготовка до КР	КР				
Індивідуальне завдання			4	ПДЗ	ПЗДЗ				
Разом		15	25						

У результаті вивчення практичного модуля студенти повинні надбати уміння:

ЗМ-П1 – Економічні важелі раціонального природокористування.

Змістовний модуль забезпечений:

1. Мельник Л.Г., Сотник І.М., Чигрин О.Ю. Економіка природних ресурсів: Навч. посіб. – Суми: Університетська книга, 2010. – 348 с.
2. Коржнев М.М. Економіка природокористування: Підручник. – К.: Вид-во КНУ, 2005. – 99 с.
3. Екологічне підприємництво: Навчальний посібник/ Шевчук В.Я., Саталкін Ю.М., Навроцький В.М. та ін. – К.: Мета, 2001. – 197 с.

ЗМ-П2 – Розрахунок збіру за спеціальне використання природних ресурсів.

Змістовний модуль забезпечений:

1. Податковий кодекс України від 02.12.2010 р № 2755-VI.
2. Мельник Л.Г., Сотник І.М., Чигрин О.Ю. Економіка природних ресурсів: Навч. посіб. – Суми: Університетська книга, 2010. – 348 с.
3. Коржнев М.М. Економіка природокористування: Підручник. – К.: Вид-во КНУ, 2005. – 99 с.

ІЗ – Самостійно орієнтуватись в літературних джерелах з еколого-економічних питань в сфері раціонального природокористування, аналізувати та систематизувати наявну інформацію, формулювати висновки по досліджуваній темі домашнього завдання.

Змістовний модуль забезпечений:

1. Реймерс Н.Ф. Экология: теории, законы, правила, принципы и гипотезы. - М.: Россия молодая, 1994. - 367 с.
2. Білявський Г.О., Фурдуй Р.С., Костіков І.Ю. Основи екології: Підручник. – К.: Либідь, 2004. – 408 с.
3. Кучерявий В. П. Загальна екологія: підручник. – Львів: Світ, 2010. – 520 с.
4. Сафранов Т.А., Губанова О.Р., Лукашов Д.В. Еколого-економічні основи природокористування. Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. – Одеса, 2013. – 302 с.
5. Одум Ю. Экология (в 2-х томах). - М.: Мир, 1986.
6. Дедю И.И. Экологический энциклопедический словарь. – Кишинев, 1990. – 408 с.
7. Беккер А.А., Агаев Т.Б. Охрана и контроль загрязнения природной среды. - Л.: Гидрометеиздат, 1989.- 288 с.
8. Бобылев С.Н., Ходжаев А.Ш. Экономика природопользования: Учебник. – М.: Изд-во МГУ, 2003. – 567 с.
9. Мельник Л.Г., Сотник І.М., Чигрин О.Ю. Економіка природних ресурсів: Навч. посіб. – Суми: Університетська книга, 2010. – 348 с.
10. Закон України «Про охорону навколишнього природного середовища» від 25 червня 1991 року № 1264-ХІІ.

Програма модуля наукової роботи

Науково-дослідна робота студентів (НДРС) з дисципліни оцінюється як окремий модуль. Цей модуль складається з наступних елементів НДРС: публікацій, участі в олімпіадах, участі у конкурсах наукових робіт, роботі наукових гуртків та семінарів.

Обсяг і якість НДР студента оцінюється в залежності від кількості елементів НДРС та успішності їх виконання за таблицями, що наведені нижче.

Оцінювання 1 рівня науково-дослідної роботи студента

Елементи НДРС	Кількість кредитів			
	1	2	3	Заохочення
Всеукраїнська олімпіада, 1 етап	1,0	0,5	0,25	
Конкурс наукових робіт, 1 етап	1,0	0,5	0,25	
Конференції, семінари, виставки, експедиції, гуртки, семінари	0,25			

Примітка: 1,2,3 –місця переможців конкурсів

Оцінювання 2 рівня науково-дослідної роботи студента

Елементи НДР	Кількість кредитів			
	1	2	3	заохочення
Всеукраїнська олімпіада, 2 етап	1,5	1,25	1,0	0,5
Конкурс наукових робіт, 2 етап	1,5	1,25	1,0	0,5
Конференції, семінари	0,5			
Публікації*	2,0	1,0	0,5	
Гранти тощо**	2,0	1,0	0,5	

*Оцінюється рівень публікації: 1 – стаття у провідному зарубіжному фаховому виданні; 2 – стаття у фаховому виданні; 3 – інші публікації, винаходи і ін.

**Оцінюється статус гранту: 1 – міжнародний, 2 – всеукраїнський; 3 – регіональний, міжвузівський, університетський (у т.ч. іменні стипендії).

Організація самостійної роботи студентів

Змістовні модулі	Денна форма				Заочна форма			
	Завдання на СРС	Кількість годин СРС	Форми поточного контролю СРС	Строк проведення (тиждень)	Завдання на СРС	Кількість годин СРС	Форми поточного контролю СРС	Строк проведення (тиждень)
ЗМ-Л1	ПЛЗ	5	УО	1-7				
	ВЛМ	5	УО	1-7				
	ПМКР	15	КР	6				
ЗМ-Л2	ПЛЗ	5	УО	8-15				
	ВЛМ	5	УО	8-15				
	ПМКР	10	КР	14				
ЗМ-П1	ППЗ	4	УО	1-5				
	ПУО	4	УО	4				
ЗМ-П2	ПУОП	7	УО	6-10				
	ПМКР	6	КР	9				
ІЗ	ПДЗ	4	ДЗ	6-14				
ЗКР	ПЗКР	5	КР	15				
Разом:		75						

Індивідуальні завдання

Індивідуальне (домашнє) завдання з дисципліни «Основи раціонального природокористування» представлено у вигляді підготовки доповіді і презентації по окремих темах, а саме:

1. Загальна характеристика природо-ресурсного потенціалу України.
2. Основні екологічні проблеми сучасності.
3. Вплив антропогенних чинників на стан навколишнього природного середовища.
4. Природо-ресурсний потенціал Одеського регіону.
5. Класифікація природних факторів.
6. Сутність і структура природних кадастрів.
7. Створення та розвиток курортів південного регіону України.
8. Шляхи оптимізації використання, охорона й відтворення природних ресурсів.
9. Мета, поняття та принципи ресурсозберігаючої діяльності.
10. Проблеми ресурсозбереження в Україні.
11. Енерго- та ресурсозберігаючі технології.
12. Стан і проблеми використання надр.
13. Стан і проблеми використання водних ресурсів.
14. Стан і проблеми використання об'єктів тваринного та рослинного світу.
15. Стан і проблеми використання лісових ресурсів.
16. Міжнародний досвід в галузі ресурсозбереження.
17. Характеристика туристичних ресурсів України.
18. Переваги та недоліки рекреаційно-туристичної сфери України.
19. Альтернативні джерела енергії.
20. Економічні інструменти управління у сфері природокористування.
21. Впровадження реформ в сфері природокористування.

Готове домашнє завдання доповідається протягом семестру в залежності від обраної тематики, яке викладач оцінює на основі повноти висвітлення теми, вмінні аналізувати, систематизувати та презентувати матеріал.

Організація поточного, семестрового та підсумкового контролю рівня знань студентів

Поточна та підсумкова оцінка рівня знань студентів здійснюється за модульною накопичувальною системою.

Поточний модульний контроль з дисципліни «Основи раціонального природокористування» передбачений двома лекційними змістовними модулями програми ЗМ-Л1, ЗМ-Л2, двома практичними змістовними модулями програми ЗМ-П1, ЗМ-П2 та одним модулем індивідуального (домашнього) завдання ІЗ.

Методично модульний контроль з *лекційного модуля* проводиться в формі письмових контрольних робіт. Кожному студенту видається свій варіант контрольного завдання. Результати роботи оформлюються на окремому аркуші відповідно до наступного зразка:

Контрольна робота
з дисципліни «Основи раціонального природокористування»
студент групи..... прізвище, ім'я, по батькові студента
Варіант № ____

1. Запитання
- відповідь
2. Запитання
- відповідь

Дата

Підпис

Час, що виділяється на виконання контрольної роботи визначається при видачі завдання, залежить від складності завдання і не перевищує 1 академічної години.

Після вивчення лекційного матеріалу, написання контрольних робіт зі змістовних модулів може бути нарахована максимальна кількість балів згідно табл. 1.

Таблиця 1

Розподіл балів за лекційними змістовними модулями

Змістовний модуль	Форма контролю	Максимальна сума балів
ЗМ-Л1	КР	25
ЗМ-Л2	КР	25
Всього		50

Методично модульний контроль з **практичного модуля** проводиться в формі усного контрольного опитування і письмової контрольної роботи, у вигляді розрахунків.

Методично модульний контроль з **індивідуального завдання** проводиться в формі оцінювання домашнього завдання, що передбачає підготовку доповіді і презентації по окремій заданій темі.

За змістовними модулями ЗМ-П1 та ЗМ-П2 і виконання індивідуального (домашнього) може бути зарахована максимальна кількість балів згідно табл. 2.

Таблиця 2

Розподіл балів за практичними змістовними модулями і модулем індивідуального (домашнього) завдання

Змістовний модуль	Форма контролю	Максимальна сума балів
ЗМ-П1	УО	15
ЗМ-П2	КР	15
ЗМ-ІЗ	ДЗ	20
Всього		50

Критерії оцінювання в балах контрольних роботи в залежності від якості відповіді на запитання наступні:

Таблиця 3

Визначення	Бали	
	КР-1	КР-2
відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок	22- – 25	22 – 25
вище середнього рівня з кількома помилками	17-22	17-22
в загальному правильна робота з певною кількістю грубих помилок	15 – 16	15 – 16
непогано, але зі значною кількістю помилок	13 – 14	13 – 14
виконання задовольняє мінімальні критерії	12	12
виконання не задовольняє мінімальні критерії	1 – 11	1 – 11

При денній формі навчання якщо студент одержав ≥ 25 балів за теоретичний модуль та ≥ 25 балів за практичний, студент одержує допуск до заліку.

При заочній формі навчання якщо студент виконав всі види робіт поточного контролю (міжсесійні і сесійні), передбачені робочою навчальною програмою дисципліни, і набрав суму балів не менше 50% від максимально можливої за дисципліну та своєчасно виконав міжсесійну контрольну роботу, студент одержує допуск до заліку.

Наприкінці семестру студенти всіх форм навчання пишуть залікову контрольну роботу. Оцінюється залікова контрольна робота згідно еквівалентно % правильних відповідей.

Сума балів, яку одержав студент за всі контрольні роботи, індивідуальне завдання і за практичний модуль формують інтегральну оцінку студента з навчальної дисципліни.

Для денної форми навчання інтегральна оцінка (В) за дисципліну розраховується за формулою:

$$B = 0,75 \times OZ + 0,25 \times OZKP,$$

де В – інтегральна оцінка поточної роботи студента в 100-бальній шкалі по дисципліні;

ОЗ – оцінка роботи студента за змістовними модулями ($OZ \geq 60\%$),

ОЗКР – оцінка залікової контрольної роботи, яка проводиться на останньому занятті з дисципліни за тестами оцінки знань базової компоненти навчальної дисципліни та має бути виконана на $\geq 50\%$ від максимальної оцінки.

Залік з дисципліни «Основи раціонального природокористування» виставляється студенту, у якого інтегральна оцінка поточної роботи в 100-бальній шкалі (В) складає не менше 60% від максимально можливої.

Таблиця 4

Шкала оцінювання

Бал успішності (у відсотках)	За національною системою		За шкалою ECTS
	для іспиту	для заліку	
90 – 100	5 (відмінно)	зараховано	A
82 – 89,9	4 (добре)	зараховано	B
74 – 81,9	4 (добре)	зараховано	C
64 – 73,9	3 (задовільно)	зараховано	D
60 – 63,9	3 (задовільно)	зараховано	E
35 – 59,9	2 (незадовільно)	не зараховано	FX
1 – 34,9	2 (незадовільно)	не зараховано	F

Література

Основна

1. Реймерс Н.Ф. Экология: теории, законы, правила, принципы и гипотезы. - М.: Россия молодая, 1994. - 367 с.
2. Реймерс Н.Ф. Природопользование. Словарь-справочник. - М.: Мысль, 1990. - 639 с.
3. Білявський Г.О., Падун М.М., Фурдуй Р.С. Основи загальної екології. - К.: Либідь, 1995. - 368 с.
4. Білявський Г.О., Фурдуй Р.С., Костіков І.Ю. Основи екології: Підручник. - К.: Либідь, 2004. - 408 с.
5. Сафранов Т.А., Губанова О.Р., Лукашов Д.В. Еколого-економічні основи природокористування. Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. - Одеса, 2013. - 302 с.

Додаткова

6. Кучерявий В.П. Екологія: Підручник. - Львів: Світ, 2000. - 500 с.
7. Кучерявий В. П. Загальна екологія: підручник. - Львів: Світ, 2010. - 520 с.
8. Одум Ю. Экология (в 2-х томах). - М.: Мир, 1986.
9. Дедю И.И. Экологический энциклопедический словарь. - Кишинев, 1990. - 408 с.
10. Беккер А.А., Агаев Т.Б. Охрана и контроль загрязнения природной среды. - Л.: Гидрометеиздат, 1989.- 288 с.
11. Моніторинг довкілля: Підручник/ Боголюбов В.М., Клименко М.О., Мокін В.Б. та ін. За ред. В.М. Боголюбова, А. Сафранова. - Херсон: Грінь Д.С., 2011. - 530 с.
12. Мусієнко М.М., Войцехівська О.В. Загальна екологія: навчальний посібник. - К. : Сталь, 2010. - 379 с.
13. Дубас Р.Г. Економіка природокористування: Навч. посіб. - К.: КНТ, 2009. - 448 с.
14. Глухов В.В., Лисочкина Т.В., Некрасова Т.П. Экономические основы экологии: Учебник. - СПб.: Спец. литература, 1995. - 280 с.
15. Временная типовая методика определения экономической эффективности осуществления природоохранных мероприятий и оценки экономического ущерба, нанесенному народному хозяйству загрязнением окружающей среды. - М.: Экономика, 1986.
16. Колесников С.И. Экономика природопользования: Учеб.-метод. пособ. - Ростов-на-Дону: Изд-во РГУ, 2000. - 40 с.
17. Черевко Г.В., Яцків М.І. Економіка природокористування: Навч. посіб. - Львів: Світ, 1995 — 208 с.
18. Бобылев С.Н., Ходжаев А.Ш. Экономика природопользования: Учебник. - М.: Изд-во МГУ, 2003. - 567 с.
19. Закон України «Про охорону навколишнього природного середовища» від 25 червня 1991 року № 1264-ХІІ.
20. Податковий кодекс України від 02.12.2010 р № 2755-VI.
21. Закон України "Про природно-заповідний фонд України" від 16 червня 1992 р., № 2456-ХІІ.
22. Закон України "Про рослинний світ" від 9 квітня 1999 р., № 591-XIV.
23. Закону України "Про тваринний світ" від 13 грудня 2001 р., № 2894-III.
24. Закон України "Про плату за землю" від 3 липня 1992 р., № 2535-ХІІ.
25. Кодекс України про надра від 06.06.1995р. № 213/95-ВР.
26. Водний кодекс України від 06.06.1995р. № 213/95-ВР.
27. Лісовий кодекс України від 21.01.1994р. № 3852-ХІІ.
28. Земельний кодекс України від 25.10.2001 № 2768-III.
29. Закон України "Про концесії" від 16 липня 1999 р., № 997-XIV.
30. Конституція України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР.

Література

Основна

1. Реймерс Н.Ф. Экология: теории, законы, правила, принципы и гипотезы. - М.: Россия молодая, 1994. - 367 с. (бібліотека ОДЕКУ; www.library-odeku.16mb.com).
2. Реймерс Н.Ф. Природопользование. Словарь-справочник. - М.: Мысль, 1990. - 639 с. (бібліотека ОДЕКУ; www.library-odeku.16mb.com).
3. Білявський Г.О., Падун М.М., Фурдуй Р.С. Основы загальної екології. - К.: Либідь, 1995. - 368 с. (бібліотека ОДЕКУ; www.library-odeku.16mb.com).
4. Білявський Г.О., Фурдуй Р.С., Костіков І.Ю. Основы екології: Підручник. - К.: Либідь, 2004. - 408 с. (бібліотека ОДЕКУ; www.library-odeku.16mb.com).
5. Сафранов Т.А., Губанова О.Р., Лукашов Д.В. Еколого-економічні основи природокористування. Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. - Одеса, 2013. - 302 с. (бібліотека ОДЕКУ; www.library-odeku.16mb.com).

Додаткова

6. Кучерявий В.П. Екологія: Підручник. - Львів: Світ, 2000. - 500 с. (бібліотека ОДЕКУ; www.library-odeku.16mb.com).
7. Кучерявий В. П. Загальна екологія: підручник. - Львів: Світ, 2010. - 520 с. (бібліотека ОДЕКУ; www.library-odeku.16mb.com).
8. Одум Ю. Экология (в 2-х томах). - М.: Мир, 1986. (бібліотека ОДЕКУ; www.library-odeku.16mb.com).
9. Дедю И.И. Экологический энциклопедический словарь. - Кишинев, 1990. - 408 с. (бібліотека ОДЕКУ; www.library-odeku.16mb.com).
10. Беккер А.А., Агаев Т.Б. Охрана и контроль загрязнения природной среды. - Л.: Гидрометеиздат, 1989.- 288 с. (бібліотека ОДЕКУ; www.library-odeku.16mb.com).
11. Моніторинг довкілля: Підручник/ Боголюбов В.М., Клименко М.О., Мокін В.Б. та ін. За ред. В.М. Боголюбова, А. Сафранова. - Херсон: Грінь Д.С., 2011. - 530 с. (бібліотека ОДЕКУ; www.library-odeku.16mb.com).
12. Мусієнко М.М., Войцехівська О.В. Загальна екологія: навчальний посібник. - К.: Сталь, 2010. - 379 с. (бібліотека ОДЕКУ; www.library-odeku.16mb.com).
13. Дубас Р.Г. Економіка природокористування: Навч. посіб. - К.: КНТ, 2009. - 448 с. (бібліотека ОДЕКУ; www.library-odeku.16mb.com).
14. Глухов В.В., Лисочкина Т.В., Некрасова Т.П. Экономические основы экологии: Учебник. - СПб.: Спец. литература, 1995. - 280 с. (бібліотека ОДЕКУ; www.library-odeku.16mb.com).
15. Временная типовая методика определения экономической эффективности осуществления природоохранных мероприятий и оценки экономического ущерба, нанесенному народному хозяйству загрязнением окружающей среды. - М.: Экономика, 1986. (бібліотека ОДЕКУ; www.library-odeku.16mb.com).
16. Колесников С.И. Экономика природопользования: Учеб.-метод. пособ. - Ростов-на-Дону: Изд-во РГУ, 2000. - 40 с. (бібліотека ОДЕКУ; www.library-odeku.16mb.com).
17. Черевко Г.В., Яцків М.І. Економіка природокористування: Навч. посіб. - Львів: Світ, 1995 — 208 с. (бібліотека ОДЕКУ; www.library-odeku.16mb.com).
18. Бобылев С.Н., Ходжаев А.Ш. Экономика природопользования: Учебник. - М.: Изд-во МГУ, 2003. - 567 с. (бібліотека ОДЕКУ; www.library-odeku.16mb.com).
19. Закон України «Про охорону навколишнього природного середовища» від 25 червня 1991 року № 1264-XII. (<https://zakon.rada.gov.ua>)
20. Податковий кодекс України від 02.12.2010 р № 2755-VI. (<https://zakon.rada.gov.ua>)
21. Закон України "Про природно-заповідний фонд України" від 16 червня 1992 р., № 2456-XII. (<https://zakon.rada.gov.ua>)
22. Закон України "Про рослинний світ" від 9 квітня 1999 р., № 591-XIV. (<https://zakon.rada.gov.ua>)

23. Закону України "Про тваринний світ" від 13 грудня 2001 р., № 2894-III. (<https://zakon.rada.gov.ua>)
24. Закон України "Про плату за землю" від 3 липня 1992 р., № 2535-XII. (<https://zakon.rada.gov.ua>)
25. Кодекс України про надра від 06.06.1995р. № 213/95-ВР. (<https://zakon.rada.gov.ua>)
26. Водний кодекс України від 06.06.1995р. № 213/95-ВР. (<https://zakon.rada.gov.ua>)
27. Лісовий кодекс України від 21.01.1994р. № 3852-XII. (<https://zakon.rada.gov.ua>)
28. Земельний кодекс України від 25.10.2001 № 2768-III. (<https://zakon.rada.gov.ua>)
29. Закон України "Про концесії" від 16 липня 1999 р., № 997-XIV. (<https://zakon.rada.gov.ua>)
30. Конституція України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. (<https://zakon.rada.gov.ua>)

ФОНДИ КОНТРОЛЬНИХ ЗАВДАНЬ

1. Що таке природокористування?
2. Які основні принципи раціонального природокористування?
3. Що таке природна система?
4. Що таке природно-ресурсний потенціал?
5. Що таке еколого-економічний потенціал?
6. Що таке ресурси і інтегральний ресурс?
7. Яка різниця між поняттями «природні ресурси» і «природні умови»?
8. Які принципи класифікації природних ресурсів?
9. Які ознаки класифікації природних ресурсів М.Ф. Реймерса?
10. Перелічіть ресурси за джерелом і місцеположенням.
11. Що таке традиційні і нетрадиційні енергетичні ресурси?
12. Перелічіть традиційні і нетрадиційні джерела вуглеводнів.
13. У чому суть закону внутрішньої динамічної рівноваги?
14. Перелічіть закони Б. Коммонера.
15. У чому суть закону обмеженості природних ресурсів?
16. У чому суть самоврядування і штучного управління природними системами?
17. Що таке «жорстка» і «м'яка» форма управління природними системами?
18. У чому полягає економічна оцінка природних ресурсів?
19. Які основні методи вартісної оцінки природних ресурсів?
20. Як визначається загальна економічна вартість природного ресурсу?
21. Від яких факторів залежить попит на природні ресурси?
22. Що впливає на ціну природної сировини?
23. З чого складаються економічні збитки від екологічних порушень?
24. Що покладено в основу методики визначення еколого-економічних збитків?
25. Що розуміють під ефективністю природокористування?
26. Що відноситься до природоохоронних заходів?
27. З чого складається економічний результат природоохоронних заходів?
28. Як визначається чистий економічний ефект природоохоронних заходів?
29. Для чого потрібно дисконтування економічних показників?